

ABSTRACT&REFERENCES

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.270675

PROBLEMS OF THE TRANSFORMATION OF LABOR LEGISLATION ACCORDING TO THE CONDITIONS OF THE MARITAL STATE IN UKRAINE

p. 4–10

Nataliia Khatniuk, Doctor of Law, Professor, Department of Public Law, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Bulvarno-Kudryavska str., 18/2, Kyiv, Ukraine, 04053
E-mail: tykhonska@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3064-7510>

Nelli Pobiianska, PhD, Associate Professor, Department of Private Law Disciplines, University of Modern Knowledge, Velyka Vasylkivska str., 57/3, Kyiv, Ukraine, 03150
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5872-9281>

Nataliia Oblovatska, Senior Lecturer, Department of Public and Private Law, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Bulvarno-Kudryavska str., 18/2, Kyiv, Ukraine, 04053
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7405-279X>

The main ways of adapting labor legislation in accordance with the conditions of martial law are revealed, the innovations and individual issues of changes in labor relations under the conditions of martial law in Ukraine are analyzed. Since the issue of limiting, violating and protecting the labor rights of employees, and expanding the labor rights of employers became quite relevant with the onset of martial law, the authors focused on the important provisions of the amended labor legislation and tried to explain the theoretical and practical features of the application of new labor legislation. After all, war times require the adoption of difficult and unpopular decisions in other spheres of life, in particular, in labor relations. The main aspects of the transformation of labor legislation in wartime conditions were studied, the content of the updated provisions of the legislation was revealed, namely, on the dismissal of employees, on the procedure for suspending an employment contract, registration of layoffs and vacations, on changing the terms of wages and on increasing working hours. The positive and negative aspects of changes in labor legislation at such a difficult time for Ukrainian society are analyzed. At the same time, the authors of the article revealed the mechanisms, provided by the current labor legislation, which, although aimed at maximum compliance with the rights and guarantees for employees, cannot always be fulfilled by employers in martial law conditions

Keywords: labor relations, conditions of martial law, labor rights of the employee and of the employer, employment contract, dismissal, release, wages

References

1. Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu (2022). Zakon Ukrainy No. 2136-IX. 15.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
2. Pro derzhavnu sluzhbu (2015). Zakon Ukrainy No. 889-VIII. 10.12.2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
3. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovriaduvannia (2001). Zakon Ukrainy No. 2493-III. 07.06.2001. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
4. Konstytutsiia Ukrainy (1996). Zakon Ukrainy No. 254k/96-VR. 28.06.1996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Bolotina, N. B. (2008). Trudove pravo Ukrainy. Kyiv: Znannia, 860.
6. Venedyktov, V. S. (2019). Suchasni kontseptualni pidkhody do vdoskonalennia trudovoho prava Ukrainy. Problemy realizatsii prav hromadian v sferi pratsi ta sotsialnoho zabezpechennia. Kharkiv: Pravo, 488–494.
7. Harashchenko, L. P. (2003). Pravove rehuliuвання vidpustok za zakonodavstvom Ukrainy. Kyiv: Red. hazety «Imenem Zakonu», Pavlim, 172.
8. Zhernakov, V. V., Prylypko, S. M., Yaroshenko, O. M. et al.; Zhernakov, V. V. (Red.) (2012). Trudove pravo. Kharkiv: Pravo, 496.
9. Zhernakov, V.V. (2017). Problemy zabezpechennia sotsialno-trudovykh prav u protsesi rozvytku zakonodavstva Ukrainy. Pravo ta innovatsii, 2 (18), 9–14.
10. Inshyn, M. I.; Kostiuka, V. L., Melnyka, V. P. (Ed.) (2016). Trudove pravo Ukrainy. Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 472.
11. Kokhan, N. V. (2005). Rozvytok harantii trudovykh prav, peredbachenykh Konstytutsiieiu Ukrainy ta chynnym zakonodavstvom pro pratsiu u suchasnyi period. Pravova derzhava, 16, 57–67
12. Pylypenko, P. D., Buriak, V. Ya., Kozak, Z. Ya.; Pylypenko, P. D. (Ed.) Trudove pravo Ukrainy. Kyiv: In Yure, 548.
13. Prylypko, S. M. et al. (2014). Trudove pravo Ukrainy. Kharkiv: Pravo, 757.
14. Rotan, V. H., Zub, I. V., Sonin, O. Ye. (2011). Naukovo-praktychnyi komentar zakonodavstva Ukrainy pro pratsiu. Kyiv: Alerta, 672.
15. Inshyn, M. I., Matsiuk, A. P., Sotskyi, A. M., Shcherbyna, V. I.; Matsiuk, A. R. (Ed.) (2015). Kurs porivnialnoho trudovoho prava. Vol. 1, 2. Kharkiv: Disa plus, 1056, 744.
16. Zhernakov, V. V., Prylypko, S. M., Yaroshenko, O. M. (2012). Dohovirne rehuliuвання vidnosyn u sferi pratsi. Dohovir yak universalna pravova konstruktsiia. Kharkiv: Pravo, 112–232.
17. Zhernakov, V. V. (2005). Teoretychni ta praktychni pytannia instytutu zakhystu prav liudyny v sferi pratsi. Aktualni problemy derzhavy i prava, 25, 329–335.
18. Trubitsyn, D. V. (2011). Vidstonennia pratsivnyka vid roboty z initsiatyvy osib, yaki ne ye storonoiu trudovoho dohovoru. Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky, 51, 386–390.
19. Khutorian, N. M. (2002). Teoretychni problemy materialnoi vidpovidalnosti storin trudovykh pravovidnosyn. Kyiv: Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, 264.

20. Yaroshenko, O. M. (Ed.) (2022). *Trudove pravo Ukrainy*. Kharkiv, 376.

21. Yaroshenko, O. M. (2018). Aktualni pytannia praktyky prypynennia trudovoho dohovoru z pidstavy zakinchennia stroku. *Pravo ta innovatsii*, 3 (23), 117–122.

22. Yaroshenko, O. M. (2013). Osnovni oznaky vidstonennia pratsivnyka vid roboty: na prykladi vidminnostei vid sumizhnykh pravovykh yavyschch. *Publichne pravo*, 1 (9), 192–199.

23. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy (1971). *Zakon Ukrainy No. 322-VIII*. 10.12.1971. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

24. Pro voiennyi stan (2015). *Zakon Ukrainy No. 389-VIII*. 12.05.2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

25. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii trudovykh vidnosyn (2022). *Zakonom Ukrainy No. 2352-IX*. 01.07.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>

26. Pro vidpustky (1996). *Zakon Ukrainy No. 504/96-VR*. 15.11.1996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.268985

MILITARY NOVELS OF LABOUR LEGISLATION THROUGH THE PRISM OF JUDICIAL PRACTICE

p. 11–23

Slipachyk Andriana, Department of Labor Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Pushkinska str., 77, Kharkiv, Ukraine, 61024

E-mail: a.i.slipachyk@nlu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3187-9535>

An analysis of the peculiarities of labour relations legal regulation under martial law is presented. There were considered and analysed certain aspects of the newly adopted laws on the organization and optimization of labour relations under the conditions of the special regime, the latest changes to the Labour Code of Ukraine and other laws in the field of labour that regulate issues of remuneration, suspension, termination of labour relations in realities of war. The practical implementation through the prism of judicial practice of both innovations in labour legislation and individual problematic issues that arise during the settlement of labour conflicts (disputes) is proven. In connection with the understanding that in the future the number of categories of cases, related to the resolution of labour conflicts (disputes) that arose after February 24, 2022, will only increase, judges should consider that a formal reference to the martial law is not sufficient cause of the reasonableness of the non-fulfilment of obligations, assigned to the parties of a labour contract, moreover, when assessing the factual circumstances of the case, it is necessary to take into account the geographic position of the region where the labour activity is performed. The author

has analysed the activity of highest bodies of state authority, which is accompanied by the introduction of a number of programs, aimed at supporting the national economy, business and stimulating the growth of employment among the population in extremely difficult conditions. The further tendency of prospects for the development of labour legislation in modern conditions is clarified. The author emphasizes the importance of continuing the economic development of Ukraine, because the greater number of successes on the economic front, the more opportunities will appear to improve defence capabilities on the military front, which in turn will be an important step for our joint victory, in which the participation of each of us is extremely important

Keywords: *right to labour, labour relations, martial law, judicial practice, labour legislation, prospects for the development of labour law*

References

1. Lutsenko, O. (2022). Pryzupynennia dii trudovoho dohovoru v umovakh voiennoho stanu. Diialnist derzhavnykh orhaniv v umovakh voiennoho stanu. *Kryvyi Rih*, 426–428. Available at: <https://dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/06/zbirnyk-seminaru-29.04.2022.pdf#page=426>

2. Shchukin, O. S. (2022). Okremi aspekty pravovoho vrehuliuvannia nevykhodu pratsivnykiv na robotu u period dii v Ukraini voiennoho stanu. *Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiiakh mashtabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv XXI stolittia*. Odesa: Vydavnychi dim «Helvetyka», 1, 534–537.

3. Sereda, O., Burniagina, Y., Halkina, N. (2022). Standards of professional development of employees: international experience and current prospects in Ukraine. *Law and Innovative Society*, 1 (18), 43–56. doi: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2022-1\(18\)-4](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2022-1(18)-4)

4. Stupak, O. (2022). My ne mozheмо hovoryty, shcho forsmazhorni obstavyny cherez voiennyi stan isnuut na vsii terytorii Ukrainy. Available at: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1343478/>

5. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini (2022). *Ukaz Prezydenta Ukrainy № 64/2022*. 24.02.2022. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> Last accessed: 17.11.2022

6. Kyrychenko, S. O., Lobko, M. M., Semenenko, V. M. (2019). Concerning the legal framework of martial law and the state of war. *Science and Defence*, 2, 9–16. doi: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2019-7-2-09-16>

7. Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu (2022). *Zakon Ukrainy No. 2136-IX*. 15.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> Last accessed: 17.11.2022

8. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy (1971). *Zakon URSR No. 322-VIII*. 10.12.1971. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08/conv#n1550> Last accessed: 17.11.2022

9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii trudovykh vidnosyn (2022). *Zakon*

Ukrainy No. 2352-IX. 01.07.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text> Last accessed: 17.11.2022

10. Komentar Minekonomiky do Zakonu Ukrainy vid 1 lypnia 2022 r. No. 2352-IKh «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchych aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii trudovykh vidnosyn» (2022). Available at: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e3e57b2d-aaeb-41b2-9d-cf-c14deac391cd&title=KomentarMinekonomikiDoNormZakonuUkrainiproVnesenniaZminDoDeiakikhZakonodavchikhAktivUkrainiSchodoOptimizatsiiTrudovykhVidnosinVid1-Lipnia2022-R-2352-ikh>

11. Halkina, N. M. (2022). Pravova rehlementatsiia trudovykh vidnosyn pid chas voiennoho stanu. Internauka. Serii: «Iurydychni nauky», 2, 38–45.

12. Pro rozghliad lysta (2022). Lyst Derzhpratsi No. 1922/4/4.1-ZV-22a. 09.05.2022. Available at: <https://document.vobu.ua/doc/12701>

13. Rishennia Korostenskoho miskraionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti u spravi No. 279/1611/22. 27.06.2022 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104964969?fbclid=IwAR2qRkNAU0yk6hUoEL3gZNweDctWRkkJkV0ONwo3HoP-UdDpzY9U19bbq7Q>

14. Postanova Zhytomyrskoho apeliatsiinoho sudu u spravi No. 279/1611/22. 18.08.2022 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105810619>

15. Pro zabezpechennia prav i svobod hromadian ta pravovy rezhy na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy (2022). Zakon Ukrainy No. 1207-VII. 07.05.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> Last accessed: 18.11.2022

16. Kryminalnyi kodeks Ukrainy (2001). Zakon Ukrainy No. 2341-III. 05.04.2001. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> Last accessed: 18.11.2022

17. Pro zabezpechennia prav i svobod hromadian ta pravovy rezhy na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy» shchodo osoblyvosti diialnosti na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy (2022). Proekt Zakonu pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy No. 7646. 08.08.2022.

18. Postanova KTcS VS roku u spravi No. 229/2246/18. 10.02.2021 (2021). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94905043>

19. Pro zatverdzhennia Poriadku prypynennia trudovoho dohovoru u razi smerti robotodavtsia — fizychnoi osoby abo nabrannia zakonnoi syly rishenniam sudu pro vyznannia takoi fizychnoi osoby bezvisno vidsutnoiu chy pro oholoshennia yii pomerloiu (2022). Postanova KMU vid 14 zhovtnia 2022 r. No. 1172. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-prypynennia-trudovoho-dohovoru-u-razi-smerti-robotodavtsia-fizychnoi-osoby-1172-141022>

20. Postanova KTcS VS u spravi No. 708/254/18. 17.01.2019 (2019). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79297956>

21. Postanova KTcS VS u spravi No. 222/438/17-tc. 17.10.2018 (2018). Available at: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_17_10_2018_roku_u_spravi_222_438_17/

22. Postanova KTcS VS u spravi No. 646/3573/20. 12.10.2022 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/>

Review/107011712?fbclid=IwAR1A92ZdMUnEEkFaUA1t1ZVksfLC9EFhR0Cd4K91h1SQyY64i0NLHz5a2g

23. Generalnii Direktor MOP zasudiv agresiiu proti Ukraini z boku Rosiiskoi Federacii (2022). Available at: https://www.ilo.org/budapest/WCMS_838587/lang--en/index.htm

24. Derzhavna prohrama: Dostupni kredyty 5–7–9 %. Available at: <https://5-7-9.gov.ua/>

25. Kompensatsiia za pratsevlashtuvannia VPO (2022). Available at: <https://diia.gov.ua/services/kompensaciya-za-pratsevlashtuvannya-vpo>

26. Zharykova, A. (2022). Ponad piv tysiachi relokovanykh pidpriemstv vidnovyly robotu. Ekonomichna pravda. Available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/09/26/691845/>

27. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchych aktiv Ukrainy shchodo sproshchennia rehuliuвання trudovykh vidnosyn u sferi maloho i serednoho pidpriemnytstva ta zminshennia administratyvnoho navantazhennia na pidpriemnytstvu diialnist (2022). Zakon Ukrainy No. 5371. 19.06.2022. Available at: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/225774.html>

28. Postanova KTcS VS u spravi No. 264/923/17. 27.01.2019. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80458506>

29. Postanova Ob`ednanoi palati KTcS VS u spravi No. 243/2071/18. 10.10.2019. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85174124>

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.269019

TRENDS AND PROSPECTS FOR IMPROVING LEGAL REGULATION OF SUPERVISION AND CONTROL OF COMPLIANCE WITH LABOR LAW

p. 24–32

Halyna Terela, PhD, Associate Professor, Department of Theory of State and Law, V. M. Koretsky Institute of State and Law of National Academy of Sciences of Ukraine, Trokhsviatytelska str., 4, Kyiv, Ukraine, 01001

E-mail: terela0107@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5102-7068>

The purpose of the article is to study trends in the development of labor law in general and the supervision and control of compliance with labor law, in particular; in order to outline the directions for improving the legal regulation of the named institute. To achieve this goal, we have defined the following tasks: to reveal the essence of the institutionalization at the international level of the concept of decent work and prospects for enshrining the right to decent work in national labor law; to find out the state of implementation of international and European standards in the field of supervision and control over compliance with labor law into national legislation; to characterize the peculiarities of the implementation of supervision and control measures in conditions of martial law; to formulate proposals for improvement legal regulation of supervision and control over compliance with labor legis-

lation. During the research, both general (dialectical) and general scientific (analysis and synthesis), as well as special legal research methods (hermeneutic, prognostic), which are based on the requirement of a comprehensive analysis of political and legal phenomena, were used. Their totality made it possible to determine that the improvement of legal regulation of supervision and control in Ukraine is taking place in the direction of consistent approximation of the national legal framework for ensuring safe, healthy and dignified work to international and European standards. This is especially important due to the fact that the development of the labor market will be one of the urgent needs of post-war reconstruction, and the main condition for the return of refugees to Ukraine and the reduction of external labor migration may be the provision of decent working conditions. In the draft of the new Labor Code of Ukraine, one of the main principles of regulating labor relations should be enshrined “ensuring the employee’s right to decent working conditions”. A promising direction for determining at the legislative level the legal status for labor inspectors and the procedure for conducting inspection visits is the development of the draft Law “On Labor Inspection”, which will make it possible to implement the requirements of ILO Conventions № 81 and № 129, avoid the regulation of supervision and control measures in the field of labor by various legal regulations acts of equal legal force to implement the principle of legal certainty

Keywords: labor law, supervision, control, decent work, labor inspection, international standards

References

1. Memorandum pro vzaiemorozuminnia mizh Ministerstvom pratsi ta sotsialnoi polityky Ukrainy ta Mizhnarodnoiu orhanizatsiieiu pratsi shchodo Prohramy hidnoi pratsi na 2008–2011 rr. (2008). 09.06.2008. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_520#Text
2. Amelicheva, L. P. (2020). Teoretychni ta aksiolohichni zasady pravovoho rehuliuвання hidnoi pratsi v suchasnykh umovakh derzhavotvorennia. Vinnytsia: TOV «Tvory», 360.
3. Raluca, D. (2019). Workers’ rights. A new perspective. Juridical Tribune. 9 (3), 549–558. Available at: <http://www.tribunajuridica.eu/arhiva/An9v3/3.%20Dimitriu.pdf>
4. Hryshyna, Yu., Chanysheva, G. (2022). Main trends in the development of labour law under the conditions of martial state. Uzhhorod National University Herald. Series: Law, 71, 376–381. doi: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.64>
5. Panasiuk, V., Poliuk, Y., But, I., Zhyvotovska, I., Synytsyn, P. (2022). Constitutional human rights under martial law: legal realities. Revista Amazonia Investiga, 11(54), 76–83. doi: <https://doi.org/10.34069/ai/2022.54.06.8>
6. Kailo, I. Yu. (2021). Okremi propozyții shchodo udoskonalennia pravovoho rehuliuвання nahliadu i kontroliu za dotrymanniam trudovoho zakonodavstva Ukrainy. Sotsialne pravo, 1, 24–31.
7. Burlachenko, D. (2020). Subjects and forms of state supervision and control over compliance with labor legislation. Visegrad Journal on Human Rights, 6, 51–55.
8. Melnyk, A. (2015). Napriamy vdoskonalennia normatyvno-pravovoho vplyvu na zdiisnennia nahliadu ta kontroliu za dotrymanniam trudovoho zakonodavstva. Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia yurydychna, 61, 372–378.
9. Koziubra, M. I. (2016). Prava liudyny i verkhovenstvo prava. Verkhovenstvo prava ta prava liudyny u svitli Konventsii pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod. Kyiv, 129–138.
10. Najman, M. (2021). How the dignity was understood in law in past and how it should be today. Juridical Tribune, 11, 316–331. doi: <https://doi.org/10.24818/tbj/2021/11/sp/04>
11. Shemshuchenko, Yu. S. et.al. (Ed.) (2003). Yurydychna entsyklopediia. T. 5. Kyiv: Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia» imeni M. P. Bazhana, 736.
12. Donchenko, O. P. (2008). Aksiolohichni zmist katehorii svobody u pravi: vzaiemozv’iazok pryntsyviv svobody, rivnosti y spravedlyvosti. Aktualni problemy derzhavy i prava, 40, 69–74.
13. Amelicheva, L. P. (2020). Paradyhma pravovoho rehuliuвання hidnoi pratsi v suchasnykh umovakh rozvytku trudovoho zakonodavstva. Kyiv, 487.
14. Deklaratsiia MOT o sotsialnoi spravedlivosti v tseliakh spravedlyvoi globalizatsii: priniata Mezhdunarodnoi konferentsiei truda na ee 97-i sessii (2008). Available at: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/pdf/fair_globalization.pdf
15. Prohrama hidnoi pratsi 2020-2024 Ukraina (2020). Biuro MOP dlia krain Tsentralnoi ta Skhidnoi Yevropy. Available at: https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/decent-work-country-programmes/WCMS_774455/lang--uk/index.htm
16. Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo posylennia zakhystu prav pratsivnykiv (2022). Zakon Ukrainy No. 2253-IX. 12.05.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2253-20#Text>
17. Memorandum tekhnichnykh zavvazhen do Trudovoho kodeksu 2015 r. (Ukraina) (2016). Mizhnarodna orhanizatsiia pratsi. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/MU16012>
18. Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu: «Pro stan dotrymannia konstytutsiinykh harantii trudovykh prav hromadian» (2009). Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy № 892-VI. 15.01.2009. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-VI#Text>
19. Ivankevycha, V. V. (Ed.) (2011). Profil Hidnoi Pratsi v Ukraini. MOP, 98. Available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/documents/publication/wcms_154571.pdf
20. Deiaki pyttannia zdiisnennia derzhavnogo nahliadu ta kontroliu za do derzhanniam zakonodavstva pro pratsiu (2019). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 823. 21.08.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2019-%D0%BF#Text>
21. Pro osnovni zasady derzhavnogo nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti (2007). Zakon Ukrainy No. 877-V. 05.04.2007. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
22. Pro optymizatsiiu systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady (2014). Postanova Kabinetu Ministriv

Ukrainy No. 442. 10.09.2014. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>

23. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo obmezhenia vtruchannia u diialnist sub'iektiv hospodariuvannia (2014). Закон України No. 1600-VII. 22.07.2014. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1600-18#Text>

24. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro osnovni zasady derzhavnogo nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti» shchodo liberalizatsii systemy derzhavnogo nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti (2016). Закон України No. 1726-VIII. 03.11.2016. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1726-19#Text>

25. Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy derzhavnogo nahliadu (kontroliu) (2017). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 1020-r. 18.12.2017. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1020-2017-%D1%80#Text>

26. Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu (2022). Закон України No. 2136-IX. 15.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

27. Pro pryypynennia zakhodiv derzhavnogo nahliadu (kontroliu) i derzhavnogo rynkovoho nahliadu v umovakh voiennoho stanu (2022). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 303. 13.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

28. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo optymizatsii trudovykh vidnosyn (2022). Закон України No. 2352-IX. 01.07.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text>

29. Burlachenko, D. V. (2021). Nahliad i kontrol u systemi zakhystu trudovykh prav i svobod. Odesa, 184.

30. Pyshchulina, O., Markevych, K. (2022). Rynok pratsi v umovakh viiny: osnovni tendentsii ta napriamy stabilizatsii. Analitichna zapyska / Tsentrazumkova. Kyiv. Available at: <https://razumkov.org.ua/images/2022/07/18/2022-ANALIT-ZAPIS-PISHULINA-2.pdf>

31. Inshyn, M., Yaroshenko, O. (2019). Systema dzherel trudovoho prava Ukrainy: problema harmoniinoho poiednannia pryvatnoho i publichnoho. Pravo Ukrainy, 2, 148–161.

32. Proekt Zakonu «Pro pratsiu» (2022). Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=43600842-3772-427f-a725-39e35ae3adb8&title=ProektZakonuUkrainiproPratsiu>

33. Proekt Zakonu pro pratsiu (2020). No. 2708-1. 11.01.2020. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67848

34. Proekt Zakonu pro pratsiu (2020). No. 2708-2. 16.01.2020. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67930

35. Proekt Zakonu «Pro bezpeku ta zdorov'ia pratsivnykiv na roboti» (2022). Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=1d23af02-a0ec-4458-9d88-2e4c9df8669f&title=ProektZakonuUkrainiproBezpekuTaZdoroviaPratsivnikivNaRoboti>

36. Simutina, Ya. (2020). Chy varto Ukraini stavaty na shliakh dekodyfikatsii trudovoho zakonodavstva. Sudeb-

no-iurydycheskaia hazeta. Available at: <https://sud.ua/ru/news/blog/159888-chi-var-to-ukrayini-stavati-na-shlyakh-dekodifikatsiyi-trudovogo-zakonodavstva>

37. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 o Panstwowej Inspekcji Pracy (2007). Available at: https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_isn=78032&p_lang=en_isn=78032&p_lang=en

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.272177

THE ECONOMIC AND LEGAL PREREQUISITES FOR REORGANIZATION OF ECONOMIC ORGANIZATIONS

p. 33–45

Nataliia Shcherbakova, PhD, Associate Professor, Department of Civil Law and Procedure, Vasyl' Stus Donetsk National University, 600-richchia str., 21, Vinnytsia, Ukraine, 21021

E-mail: sherbakova@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0278-0170>

Globalization, macroeconomic processes, and a quickly changeable competitive environment require a new level of development of national markets, which become more integrated. This all predetermines a requirement in defense of the interests of economic entities in relation to strengthening their positions on the proper markets through the introduction of different methods and instruments of an economic and legal character, in particular via the application of reorganization procedures.

It is justified, that reorganization of economic organizations, as a legally effective form of solving economic and legal tasks for the preservation of the subject of economic activity and strengthening of the position on the proper market, ahead of a number of relevant objective economic (expansion of economic activity by means of application of synergy effect; diversification of production, capital and activity; increase of own capital; acquisition of assets at a price lower than the replacement cost; competitive advantages in creating barriers to eliminating potential competitors entering the market; additional advantages – possession of licenses, patents, know-how of other economic entities, which are at the disposal of another enterprise; loss of production or partial curtailment of activity; change of criteria of the form of doing business) and legal (the relevant requirements in the sphere of antimonopoly and competition legislation, tax legislation, legislation on the procedure and registration of shares issue, legislation on protection of legal rights and interests of creditors, participants (shareholders), employees, etc.) factors (prerequisites).

It is proposed to consider the economic and legal prerequisites for reorganization of economic organizations as a complex set of interrelated economic and legal preliminary conditions, the presence of which directs the business entity to choose such an effective legal instrument as a reorga-

nization to strengthen positions on the proper market, to deepen and expand the specialization of production costs, and, as a result, to increase competitiveness of manufactured products, to perform works, to provide services

Keywords: reorganization, economic organization, limited liability company, joint-stock company, economic and legal prerequisites, synergy effect, expansion of economic activity, diversification of production, antimonopoly and competition legislation, tax legislation

References

- Kipa, M. O. (2017). Essence and directions of restructuring of enterprise. *Ekonomika ta derzhava*, 6, 64–71.
- Zhyvko, Z. B., Pushak, Ya. Ya. (2020). Pohlynannia ta reiderstvo v rynkovii ekonomitsi. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 304.
- Rieznikova, V. V., Kravets, I. M. (2018). Poniattia biznesu, yoho ekonomiko-pravova pryroda ta spivvidnoshennia iz sumizhnymy katehoriiami. *Administratyvne pravo i protses*, 3 (22), 30–53.
- Copeland, T., Kollerand, T., Murrin, J. (1995). *Valuation: Measuring and Management the value of companies*. New York: Wiley&Sons.
- Buffett, W. E., Lawrence, A. (2008). *The Essays of Warren Buffett: Lessons for Corporate America*. Cunningham: The Cunningham Group, 296.
- Odnorozhenko, T. V. (2011). Prychyny ta motyvy protsesu zlyttia ta pohlynannia u bankivskomu sektori. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 1, 103–105.
- Kolomiitseva, O. V. (2012). Motives and reasons for enterprises mergers and acquisitions. *Aktualni problemy ekonomiky*, 6 (132), 142–149.
- Bratus, S. N. (1950). *Subekty grazhdanskogo prava*. Moscow: Gosiurizdat, 367.
- Petrov, Ye. V. (2014). Do pytannia pro formy reorhanizatsii hospodarskykh tovarystv. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii PRAVO*, 2 (24), 82–85.
- Yefymenko, A. (2002). Rehuliuвання prypynennia (reorhanizatsii) ta likvidatsii yurydychnykh osib za proektom Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy. *Pravo Ukrainy*, 10, 77–82.
- Koroed, S. (2016). The problem of succession in civil and commercial proceedings in the reorganization (merger) of legal entities. *Sudova apeliatsiia*, 2 (43), 55–60.
- Shishka, R. B. (Ed.) (2001). *Predprinimatelskoe pravo Ukrainy*. Kharkiv: Espada, 624.
- Sischuk, L. V. (2013). Theoretical and methodological approaches to understanding the concept of reorganization. *Aktualni problemy vdoskonalennia chynnoho zakonodavstva Ukrainy*, 33, 32–36.
- Marushchak, Ya. S. (2016). Korporatyvne pravo Ukrainy XX stolittia yak peredumova suchasnoho etapu yoho rozvytku. *Aktualni problemy polityky*, 58, 266–275.
- Zhekov, D. (2014). Poniattia reorganizatsii iuridicheskogo litca: zakonodatelnyi i doktrinalnyi podkhody. *Jurnalul juridic national: teorie si practica*, 4, 105–108.
- Shcherbakova, N. V. (2021). Reorhanizatsiia yak ekonomiko-pravove yavyshe v hospodarskomu pravi. *Pravo Ukrainy*, 4, 144–166.
- Onishchenko, V. O. (Ed.) (2015). *Finansi (derzhavni, korporativni, mizhnarodni)*. Kiiv: «Tcentr uchbovoi literatury», 600.
- Vysochina, L. V. (2015). Osoblyvosti provedennia riznykh vydiv reorhanizatsii pidpriemstv. *Naukovi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 12 (1), 163–167.
- Yanenkova, I. H., Zeldis, V. V. (2016). M&A features in Ukraine and Europe. *Naukovi pratsi. Mykolaiv: Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly. Ekonomika*, 275 (263), 70–76.
- Roll, R. (1986). The Hubris Hypothesis of Corporate Takeovers. *The Journal of Business*, 59 (2), 197–216. doi: <https://doi.org/10.1086/296325>
- Jensen, M. C. (1986). The Agency Costs of Free Cash Flow: Corporate Finance and Takeovers. *American Economic Review*, 76 (2), 323–329.
- Tereshchenko, O. O. (2003). *Finanova diialnist sub'iektiv hospodariuvannia*. Kyiv: KNEU, 554.
- Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 436-IV (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18, 144. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- Poriadok peretvorennia derzhavnoho unitarnoho komertsiiinoho pidpriemstva v aktsionerne tovarystvo (2012). *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 802*. 29.09.2012. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-2012-%D0%BF>
- Pro aktsionerni tovarystva (2008). *Zakon Ukrainy No. 514-VI*. 17.09.2008. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
- Pro kooperatsiiu (2003). *Zakon Ukrainy No. 1087-IV*. 10.07.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
- Pro silskohospodarsku kooperatsiiu (2020). *Zakon Ukrainy No. 819-IX*. 21.07.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
- Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku No. 435-IV (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 40, 356. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
- Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnist (2018). *Zakon Ukrainy No. 2275-VIII*. 06.02.2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
- Pro banky i bankivsku diialnist (2000). *Zakon Ukrainy No. 2121-III*. 07.12.2000. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
- Polozhennia pro osoblyvosti zabezpechennia pravonastupnytstva za ukladenymy dohovoramym strakhuvannia u razi reorhanizatsii strakhovyktiv (2004). *zatv. Rozporiadzhenniam Derzhavnoi komisii z rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh Ukrainy No. 913*. 04.06.2004. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0776-04#Text>
- Pro strakhuvannia (1996). *Zakon Ukrainy No. 85/96-VR*. 07.03.1996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

33. Polozhennia pro investytsiini fondy ta investytsiini kompanii (1994). Zatverdzheno Ukazom Prezydenta Ukrainy No. 55/94. 19.05.1994. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55/94#Text>

34. Pro instytuty spilnoho investuvannia (2013). Zakon Ukrainy No. 5080-VI. 05.07.2012. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>

35. Bilodid, I. K. (Ed.) (1973). Slovnyk ukrainskoi movy. Vol. 4. Kyiv: Naukova dumka.

36. Bilodid, I. K. (Ed.) (1977). Slovnyk ukrainskoi movy. Vol. 8. Kyiv: Naukova dumka.

37. Bilodid, I. K. (Ed.) (1980). Slovnyk ukrainskoi movy. Vol. 11. Kyiv: Naukova dumka.

38. Pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii (2001). Zakon Ukrainy No. 2210-III. 11.01.2001. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

39. Shcherbakova, N. V. (2007). Pravovoe regulirovanie sliianiia i prisoedineniia khoziaistvennykh obshchestv. Donetsk: «Veber», 258.

40. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 2 hrudnia 2010 roku No. 2755-VI (2011). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 13, 13-14, 15-16, 17, 112. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

41. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib-pidpriyemstiv ta hromadskykh formuvan (2003). Zakon Ukrainy No. 755-IV. 15.05.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

42. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia emisii ta reiestratsii vypusku aktsii aktsionermykh tovarystv, yaki stvoriiutsia shliakhom zlyttia, podilu, vydilu chy peretvorenna abo do yakykh zdiisniuietsia pryiednannia (2013). Rishennia NKTsPFR Ukrainy No. 520. 09.04.2013. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0795-13#Text>

43. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy vid 10 hrudnia 1971 roku No. 322-VIII (1971). Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR, 50, 375. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

44. Pro praktyku ohliadu sudamy trudovykh sporiv (1992). Postanova Plenumu VSU No. 9. 06.11.1992. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92#Text>

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.271885

MUNICIPAL DEBTS AND PROBLEMS WITH THEIR COLLECTION, HEATING SHUTDOWN

p. 46–56

Vira Tarasenko, Lawyer, Slovianska str., 3, Kharkiv, Ukraine, 61052

E-mail: lawyerberat@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3678-1112>

This article will be about the emergence and collection of debts for communal services. There are highlighted the key points, related to the insufficiently regulated system of debt collection from consumers in practice, the main mistakes

that communal services make in their activities, the problems of providing low-quality communal services, which is currently very relevant in Ukraine, the main points by which consumers can reduce their debt or release themselves from paying debts, and vice versa, the main mistakes that consumers often make in practice and face serious problems in the future. From a legal point of view, this article highlights the moments when the consumer is obliged to pay for utility services, and when he/she has the right not to do so. Separate emphasis is placed on the rights and obligations of the consumer of communal services. The legal and practical aspects of disconnecting the consumer from centralized heating and installing autonomous heating are analyzed, and those cases, from the point of view of the law, when it is very difficult to do in practice, are analyzed separately. The current judicial practice on issues of collection of debt for utility payments, on issues of write-off of debt due to the statute of limitations is analyzed. The questions are analyzed in detail from a legal point of view, why some believe that the debt can be written off by the statute of limitations, while others, on the contrary, say that it is impossible. There are highlighted the practical points that consumers and utility organizations themselves often face at the stage of implementing a court decision. The issue and problems of arbitrary disconnection from centralized heating are discussed, from the point of view of the consumer's responsibility for such actions and his/her obligation to pay for utility services after that. The legal reasons that force consumers to take such critical actions as arbitrary disconnection from centralized heating are also highlighted and possible solutions to this situation are proposed

Keywords: communal services, communal debts, debt write-off, individual heating, heating shutdown

References

1. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy No. 435-IV 16.01.2003 (2022). U potochnii redaktsii vid 10.10.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Rishennia Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliady tsyvilnykh ta kryminalnykh sprav No. 6-3986sv14. 11.06.2014 (2014). Available at: <https://verdictum.ligazakon.net/document/39335634>

3. Lyst Ministerstva z pytan Zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy No. 12/1-64. 17.05.2007 (2007). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v12_1662-07#Text

4. Rishennia Dzerzhynskoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 07.02.2019r. u spravi No. 638/16871/21 (2019). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102992920>

5. Rishennia Zhovtnevoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 07.07.2022 r. u spravi No. 639/8435/21 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105125247>

6. Rishennia Shepetivskoho miskraionnoho sudu Khmelnytskoi oblasti vid 11.08.2016 u spravi No. 688/1985/16 (2016). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/59844791>

7. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 07.07.2020 u spravi No. 712/8916/17 (2020). Available at: <https://verdictum.ligazakon.net/document/91460925>

8. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 23.05.2018 u spravi No. 216/5756/15 (2018). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74342577>

9. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy No. 1618-IV 18.03.2004 (2022). U potochnii redaktsii vid 06.11.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

10. Gabbay, M. B., Ring, A., Byng, R., Anderson, P., Taylor, R. S., Matthews, C. et al. (2017). Debt Counselling for Depression in Primary Care: an adaptive randomised controlled pilot trial (DeCoDer study). *Health Technology Assessment*, 21 (35), 1–164. doi: <https://doi.org/10.3310/hta21350>

11. Pro vykonavche provadzhennia (2022). Zakon Ukrainy No. 1404-VIII. 02.06.2016. U potochnii redaktsii vid 19.11.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

12. Deiaki pytannia oplaty zhytlovo-komunalnykh posluh v period voiennoho stanu (2022). Postanova KMU No. 206. 05.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206-2022-%D0%BF#Text>

13. Pro zabezpechennia zdiisnennia rozrakhunkiv naselennia v umovakh voiennoho stanu (2022). Rozporiadzhennia KMU No. 198-r. 02.03.2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-2022-%D1%80#Text>

14. Konyev, A., Dolgalova, O. (2022). Improving the quality of housing and communal services in Ukraine. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 44 (4), 362–377. doi: <https://doi.org/10.15544/mts.2022.37>

15. Pro zatverdzhennia Poriadku vidkliuchennia spozhyvachiv vid merezh (system) tsentralizovanoho opalennia (teplopostachannia) ta postachannia hariachoi vody (2019). Nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy No. 169. 26.07.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0982-19#Text>

16. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 22.07.2020 u spravi No. 500/5362/17 (2020). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90714145>

17. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 11.12.2019 u spravi No. 490/11619/15 (2019). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86565324>

18. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 18.06.2020 u spravi No. 643/133/17 (2020). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89977586>

19. Yoon, T., Ma, Y., Rhodes, C. (2015). Individual Heating systems vs. District Heating systems: What will consumers pay for convenience? *Energy Policy*, 86, 73–81. doi: <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2015.06.024>

20. Jurenoks, A., Novickis, L. (2017). Fuzzy logic control method for autonomous heating system in energy efficient homes. 2017 2nd IEEE International Conference on Integrated Circuits and Microsystems (ICICM). doi: <https://doi.org/10.1109/icam.2017.8242176>

21. Rishennia Frunzenskoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 20.01.2022 r. u spravi No. 645/7921/21 (2022). Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102611094>

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.272415

CLASSIFICATION OF NOTARIAL FUNCTIONS

p. 57–64

Lina Kyianytsia, Postgraduate Student, V. M. Koretsky Institute of State and Law, Troshviatytska str., 4, Kyiv, Ukraine, 01001

E-mail: notar9095@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9475-4871>

The article classifies the notarial functions by defining the concept of “notarial functions”, identifies unexplored aspects of the notarial functions, defines the main function of the notary. Both general theoretical and special methods became the methodological basis of the research. The method of comparative analysis makes it possible to define the concept of notarial functions. The dialectical method made it possible to reveal the nature and content of notarial functions, to classify them. It has been clarified, that the law determines that the purpose and, therefore, the final result of the performance of a notarial act is to give legal certainty to rights and facts that have legal significance, and this, in turn, establishes that since the rights or facts are notarized, then they should be recognized by participants in civil legal relations as indisputable and unquestionable. The main role of the notary is established, which is manifested in ensuring non-dispute in civil legal relations. The norms of national legislation, through which the law-defensive and law-protective functions of the notary are implemented, are considered. It was studied which functions complement the notarial function, and which have a different legal nature, as well as what effect the granting of the function of the state registrar to notaries had on the notarial functions. The concept of “notarial functions” is defined as the main directions or types of activity of the notary, which express the role and purpose of the notary in society and the state, its social value and most important features. Notarial functions are classified by the main function (the notarial function, which consists in ensuring non-dispute in civil legal relations and includes law-defensive, law-protective and law-regulatory functions of the notary), derivative functions (registration functions), additional functions (function of the state registrar, subject of primary financial monitoring, mediator, fiscal function)

Keywords: notary, notarial functions, notarial activity, main notarial function, development of notary

References

1. Fursa, S. Ya., Fursa, Ye. I. (2001). *Notariat v Ukraini. Teoriia i praktyka*. Kyiv: A.S.K., 975.

2. Fedorenko, T. V. (2012). *Notariat yak forma zakhystu prav i zakonnykh interesiv hromadian*. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo, 20, 263–266. Available at: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/13533/1/НОТАРІАТ%20ЯК%20ФОР%20МА%20ЗАХИСТУ%20ПРАВ%20І%20ЗАКОННИХ%20ІНТЕРЕСІВ%20ГРО%20МАД%20ЯН.pdf>

3. Dolynska, M. S. (2011). Function of Ukrainian Notary Service Board: Concept and Types. *Forum prava*, 4, 208–212. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2011_4_34
4. Diakovych, M. M. (2016). Notariat yak instytut okhoro-ny i zakhystu prav ta interesiv osib. *Pravo Ukrainy*, 6, 114–119.
5. Szécsényi-Nagy, K. (2009). New functions of Hungarian civil law notaries. *Acta Juridica Hungarica*, 50 (2), 213–227. doi: <https://doi.org/10.1556/ajur.50.2009.2.4>
6. Bilodid, I. K. (Ed.) (1979). *Slovnkyk ukrainskoi movy*. Vol. 10: T-F. Kyiv: Naukova dumka, 658. Available at: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21IID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001355%5F3
7. Shemshuchenko, Yu. S. (Ed.) (2004). *Yurydychna entsyklopediia*. Vol. 6: T-Ia. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia, 768.
8. Pro prokuraturu (2014). *Zakon Ukrainy* No. 1697-VII. 14.10.2014. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
9. Pro notariat (1993). *Zakon Ukrainy* No. 3425-XII. 02.09.1993. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
10. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy (2003). *Kodeks Ukrainy* No. 435-IV. 16.01.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. International Union of Notaries. Principles of the notarial function. Available at: <https://www.uinl.org/principios-de-la-funcion>
12. Polozhennia pro Spadkovyi reiestr (2011). *Nakaz Ministerstva yustytsii Ukrainy* No. 1810/5. 07.07.2011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0831-11#Text>
13. Polozhennia pro Spadkovyi reiestr (2005). *Nakaz Ministerstva yustytsii Ukrainy* No. 51/5. 17.10.2000. V redaktsii Nakazu Ministerstva yustytsii Ukrainy No. 33/5. 07.04.2005. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0714-00/ed20050418#Text>
14. Fursa, S. Ya. (Ed.) (2012). *Teoriia notarialnoho protsesu*. Kyiv: Alerta; Tsentri uchbovoi literatury, 920.
15. Pro derzhavnu reiestratsiiu rechovykh prav na nerukhome maino ta yikh obtiazhen (2004). *Zakon Ukrainy* No. 1952-IV. 01.07.2004. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>
16. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidprijemstiv ta hromadskykh formuvan (2003). *Zakon Ukrainy* No. 755-IV. 15.05.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
17. Pro mediatciiu (2021). *Zakon Ukrainy* No. 1875-IX. 16.11.2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
18. Podatkovyi kodeks Ukrainy (2010). *Kodeks Ukrainy* No. 2755-VI. 02.12.2010. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
19. Pro zbir na oboviazkove derzhavne pensiine strakhuvannia (1997). *Zakon Ukrainy* No. 400/97-VR. 26.06.1997. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-vr#Text>
20. Pro podatok z dokhodiv fizychnykh osib (2003). *Zakon Ukrainy* No. 889-IV. 22.05.2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-15#Text>
21. Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia (2019). *Zakon Ukrainy* No. 361-IX. 06.12.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

АНОТАЦІЇ

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.270675

ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ВІДПОВІДНО ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ (с. 4–10)

Н. С. Хатнюк, Н. Б. Побіянська, Н.О. Обловацька

Розкрито основні шляхи адаптації трудового законодавства відповідно до умов воєнного стану, проаналізовано нововведення й окремі питання змін у трудових правовідносинах в умовах воєнного стану в Україні. Оскільки питання обмеження, порушення та захисту трудових прав працівників, та розширення колатрудових прав роботодавців стали досить актуальними з настанням воєнного стану, автори акцентували увагу на важливих положеннях зміненого трудового законодавства та намагалися розтлумачити теоретичні та прикладні особливості застосування новел трудового законодавства. Адже воєнні часи вимагають прийняття складних і непопулярних рішень і в інших сферах життєдіяльності, зокрема, й у трудових відносинах. Досліджено основні аспекти трансформації трудового законодавства в умовах дії воєнного часу, розкрито зміст оновлених положень законодавства, а саме, про звільнення працівників, про процедуру припинення трудового договору, оформлення простою та відпусток, про зміну умов оплати праці та про підвищення норм робочого часу. Проаналізовано позитивні та негативні сторони змін трудового законодавства у такій скрутній для українського суспільства час. Разом із тим, автори статті розкрили механізми, що передбачені чинним законодавством про працю, котрі хоч і спрямовані на максимальне дотримання прав та гарантій для працівників, однак, не завжди можуть бути виконані роботодавцями в умовах воєнного стану

Ключові слова: трудові правовідносини, умови воєнного стану, трудові права працівника та роботодавця, трудовий договір, звільнення, вивільнення, оплата праці

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.268985

ВОЄННІ НОВЕЛИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА КРІЗЬ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ (с. 11–23)

А. І. Сліпачик

Представлений аналіз особливостей правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану. Були розглянуті та проаналізовані окремі аспекти новоприйнятих законів щодо організації та оптимізації трудових відносин в умовах дії особливого режиму, останні зміни до Кодексу законів про працю України та інших законів у сфері праці, які регулюють питання щодо оплати праці, припинення, припинення відносин у сфері праці в реаліях війни. Доведено практичне втілення крізь призму судової практики як нововведень у трудовому законодавстві, так і окремих проблемних питань, що виникають під час врегулювання трудових конфліктів (спорів). У зв'язку з розумінням, що у подальшому кількість категорій справ пов'язаних з вирішенням трудових конфліктів (спорів), що виникли після 24 лютого 2022 року буде лише збільшуватись, судді повинні враховувати, що формальне посилання на режим дії воєнного стану не є достатньою підставою обґрунтованості невиконання сторонами трудового договору покладених на них обов'язків, натомість оцінюючи фактичні обставини справи необхідно враховувати географічне положення регіону на якому виконується трудова діяльність. Авторкою проаналізовано діяльність вищих органів державної влади, що супроводжується запровадженням низки програм з метою підтримки економіки країни, бізнесу та стимулювання зростання зайнятості серед населення в надзвичайно складних умовах. З'ясовано подальшу тенденцію перспектив розвитку трудового законодавства в умовах сучасності. Авторка акцентує увагу на важливості продовжувати вести економічний розвиток України, оскільки чим більшою буде кількість успіхів на економічному фронті, тим більше з'явиться можливостей для покращення обороноздатності на військовому фронті, що у свою чергу стане важливим кроком для нашої спільної перемоги у якій участь кожного з нас є надзвичайно важливою

Ключові слова: право на працю, трудові відносини, воєнний стан, судова практика, трудове законодавство, перспективи розвитку трудового права

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.269019

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАГЛЯДУ І КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА (с. 24–32)

Г. В. Терела

Метою статті є дослідження тенденцій розвитку трудового права загалом та нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю, зокрема, з тим, щоб окреслити напрями удосконалення правового регулювання названого

інституту. Для досягнення поставленої мети нами визначені такі завдання: розкрити сутність інституалізації на міжнародному рівні концепції гідної праці та перспективи закріплення права на гідну працю у національному трудовому законодавстві; з'ясувати стан імплементації міжнародних та європейських стандартів у сфері нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства в національне законодавство; охарактеризувати особливості реалізації заходів нагляду і контролю в умовах воєнного стану; сформулювати пропозиції щодо удосконалення правового регулювання нагляду і контролю за дотриманням законодавства про працю. Під час проведення дослідження використовувалися як загальні (діалектичний) та загальнонаукові (аналізу та синтезу), так і спеціально-юридичні методи дослідження (герменевтичний, прогностичний), що ґрунтуються на вимозі всебічного аналізу політико-правових явищ. Їх сукупність дала змогу визначити, що удосконалення правового регулювання нагляду і контролю в Україні відбувається у напрямку послідовного наближення національної правової бази щодо забезпечення безпечної, здорової та гідної праці до міжнародних і європейських стандартів. Це особливо важливо з огляду на те, що розвиток ринку праці стане однією з гострих потреб післявоєнної розбудови, а головною умовою повернення біженців в Україну та зменшення зовнішньої трудової міграції може бути забезпечення гідних умов праці. У проекті нового Трудового кодексу України одним із основних принципів регулювання трудових відносин варто закріпити «забезпечення права працівника на гідні умови праці». Перспективним напрямком визначення на законодавчому рівні правового статусу інспекторів праці та порядку проведення інспекційних відвідувань є розробка проекту Закону «Про інспекцію праці», що дасть можливість імплементувати вимоги конвенцій МОП № 81 та № 129, уникнути регулювання заходів нагляду та контролю у сфері праці різними нормативно-правовими актами однакової юридичної сили задля реалізації принципу правової визначеності

Ключові слова: трудове законодавство, нагляд, контроль, гідна праця, інспекція праці, міжнародні стандарти

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.272177

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ (с. 33–45)

Н. В. Щербакова

Глобалізація, макроекономічні процеси та швидко змінюване конкурентне середовище вимагають нового рівня розвитку національних ринків, які стають більш інтегрованими. Це все зумовлює потребу в захисті інтересів господарюючих суб'єктів щодо зміцнення своїх позицій на відповідних ринках шляхом впровадження різних методів та інструментів економіко-правового характеру, зокрема шляхом застосування процедур реорганізації.

Обґрунтовано, що реорганізації господарських організацій, як юридично дієвій формі розв'язання економічних та правових завдань, задля збереження суб'єкта господарювання та зміцнення позиції на відповідному ринку передусім низка відповідних об'єктивних економічних (розширення господарської діяльності шляхом застосування ефекту синергії; диверсифікація виробництва, капіталу та діяльності; збільшення власного капіталу; придбання активів за ціною нижчою за вартість заміщення; конкурентні переваги із створення бар'єрів для усунення виходу на ринок потенційних конкурентів; додаткові переваги – заволодіння ліцензіями, патентами, ноу-хау інших суб'єктів господарювання, які є в розпорядженні іншого підприємства; збитковість виробництва або часткове згорання діяльності; зміна критеріїв форми ведення бізнесу) та правових (вимоги в сфері антимонопольно-конкурентного законодавства; податкового законодавства; законодавства про порядок здійснення емісії та реєстрації випуску акцій; законодавства щодо захисту законних прав та інтересів кредиторів, учасників (акціонерів), працівників, тощо) чинників (передумов).

Запропоновано під економіко-правовими передумовами реорганізації господарських організацій розуміти складний комплекс взаємопов'язаних економічних та правових попередніх умов, наявність яких спрямовує суб'єкта господарювання обирати такий дієвий юридико-правовий інструмент як реорганізація задля зміцнення позиції на відповідному ринку, поглиблення та розширення спеціалізації виробництва, зниження виробничих витрат, і, як наслідок, зростання конкурентоспроможності виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг

Ключові слова: реорганізація, господарська організація, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство, господарсько-правові передумови, ефект синергії, розширення господарської діяльності, диверсифікація виробництва, антимонопольне та конкурентне законодавство, податкове законодавство

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.271885

КОМУНАЛЬНІ БОРГИ І ПРОБЛЕМИ З ЇХ СТЯГНЕННЯМ, ВІДКЛЮЧЕННЯ ВІД ОПАЛЕННЯ (с. 46–56)

В. Ю. Тарасенко

Висвітлені ключові моменти, пов'язані з недостатньо врегульованою на практиці системою стягнення боргів зі споживачів, основні помилки, які допускають комунальні служби у своїй діяльності, проблеми надання неякісних комуналь-

них послуг, які зараз дуже актуальні в Україні, основні моменти, за допомогою яких споживачі мають змогу зменшити борг чи звільнити себе від сплати заборгованості, і навпаки, основні помилки, які часто допускають споживачі на практиці і стикаються з серйозними проблемами надалі. У даній статті з законодавчої точки зору висвітлені моменти, коли споживач зобов'язаний сплачувати комунальні послуги, а коли має право цього не робити. Окремо зроблений акцент на правах та обов'язках споживача комунальних послуг. Проаналізовані законодавчі та практичні аспекти відключення споживача від централізованого опалення та встановлення автономного опалення, окремо розібрані ті випадки, з точки зору закону, коли це дуже складно зробити на практиці. Проаналізована чинна судова практика з питань стягнення заборгованості за комунальні платежі, з питань списання заборгованості за позовною давністю. Детально з законодавчої точки зору розібрані питання, чому одні вважають, що заборгованість можна списати за позовною давністю, а інші, навпаки, говорять, що це неможливо. Висвітлені практичні моменти, з якими часто стикаються споживачі та самі комунальні організації на стадії виконання рішення суду. Розібрано питання та проблематика самовільного відключення від централізованого опалення, з точки зору відповідальності споживача за такі дії та його обов'язку оплачувати комунальні послуги після цього. Також висвітлені законодавчі причини, які змушують споживачів до таких критичних дій, як самовільне відключення від централізованого опалення та запропоновані можливі шляхи вирішення даної ситуації

Ключові слова: комунальні послуги, комунальні борги, списання боргів, індивідуальне опалення, відключення опалення

DOI: 10.15587/2523-4153.2022.272415

КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІЙ НОТАРІАТУ (с. 57–64)

Л. В. Кияниця

Проведено класифікацію функцій нотаріату через визначення поняття «функції нотаріату», встановлено недосліджені аспекти в функціях нотаріату, визначено основну функцію нотаріату. Методологічною основою дослідження стали як загальнотеоретичні, так і спеціальні методи. Метод порівняльного аналізу дає можливість визначити поняття функцій нотаріату. Діалектичний метод надав можливість розкрити природу та зміст функцій нотаріату, провести їх класифікацію. З'ясовано, що закон визначає, що метою, а отже і кінцевим результатом вчинення нотаріальної дії є надання юридичної вірогідності правам та фактам, що мають юридичне значення, а це в свою чергу закріплює те, що оскільки права чи факти посвідчені в нотаріальному порядку, то вони мають визнаватися учасниками цивільних правовідносин як безспірні та такі, що не підпадають під сумнів. Встановлено основну роль нотаріату, яка проявляється в забезпеченні безспірності в цивільних правовідносинах. Розглянуто норми національного законодавства, через які реалізуються правозахисна та правоохоронна функції нотаріату. Досліджено які функції доповнюють нотаріальну функцію, а які мають іншу правову природу, а також який вплив на функції нотаріату мало надання нотаріусам функції державного реєстратора. Визначено поняття «функцій нотаріату» як основних напрямів або видів діяльності нотаріату, в яких виражається роль і призначення нотаріату в суспільстві й державі, його соціальна цінність та найважливіші риси. Функції нотаріату класифіковані на основну функцію (нотаріальна функція, яка полягає в забезпеченні безспірності в цивільних правовідносинах і охоплює правоохоронну, правозахисну та праворегуючу функції нотаріату), похідні функції (реєстраційні функції) і додаткові функції (функція державного реєстратора, суб'єкта первинного фінансового моніторингу, медіатора, фіскальна функція)

Ключові слова: нотаріус, функції нотаріату, нотаріальна діяльність, основна функція нотаріату, розвиток нотаріату